Studijní předmět UBK/C0017

Název studijního předmětu	Syntax 1				
Typ předmětu	povinný			**dopor. ročník / semestr**	2/ ZS
Rozsah studijního předmětu		**hod. za týden**	1/1	**kreditů**	1
Jiný způsob vyjádření rozsahu					
Způsob zakončení	Z			**Forma výuky**	
Další požadavky na studenta	zvl. aktivní účast v seminářích; průběžné sledování výuky formou osobní účasti na přednáškách nebo samostudia z odborných zdrojů, aby byla umožněna aktivní účast na souvisejícím semináři				
Vyučující	prof. PhDr. Jana Svobodová, CSc.				

Stručná anotace předmětu

Disciplína seznámí studenty se vstupními základními syntaktickými pojmy, jednak tradičními a školsky dosud užívanými, jednak novějšími, ať už založenými na valenci, anebo na sémanticko-pragmatickém přístupu k textu. Výklady se opírají o konkrétní jazykový materiál a zahrnují i popis rysů komunikačních situací, které ke vzniku komunikátů vedou. S přednáškou Syntax 1 (pojatou jako obecný vstup do syntaktické problematiky) je spjat seminář, v němž je prováděn syntaktický rozbor konkrétních textů se zvýrazněním komunikačně-pragmatických prvků. Jako praktická aplikace je dále připojena pasáž k interpunkčnímu pravopisu. Syntax 1 je doplněna Syntaxí 2, v níž je v návaznosti na dosavadní výklady specifikován větněčlenský přístup k textu a završen interpunkční pravopis coby praktická formální aplikace k předchozím výkladům o české větě a souvětí.

Témata přednášek:

1. Úvod do problematiky, základní syntaktické příručky, komentář k odborné syntaktické literatuře.
2. Pojetí skladby; termíny věta a výpověď.
3. Valence a gramatický větný vzorec; valenční slovník.
4. Specifika českých valenčních slovníků a práce s nimi.
5. Vlastnosti výpovědi, propoziční akt a jeho složky.
6. Syntaktické vztahy a jejich realizace (zmnožení – koordinační skupina, adordinační skupina; dominace – shoda, řízenost, přimykání). Úvod k interpunkčnímu pravopisu.
7. Větné členy základové a nezákladové. Větné ekvivalenty.

Konkrétní požadavky k zápočtu (po ZS, tj. pouze z disciplíny Syntax 1):

Minimálně účast na 2 seminářích v ZS + povinné absolvování interpunkčního zápočtového diktátu, který bude obsahovat 7 větných celků převzatých z učebnice *Průvodce českou interpunkcí* (viz níž v seznamu literatury), a to výhradně z výkladové části (s. 9–51). Diktát bude organizován tak, že studující dostane vytištěnou předlohu bez interpunkce (bez čárek), jeho úkolem bude doplnit interpunkci ve shodě s tím, co je uvedeno v prostudované příručce. Připouští se max. 1 chyba, při 2 chybách musí student absolvovat ústní pohovor (včetně přesného odůvodňování interpunkce).

Studijní literatura a studijní pomůcky

Základní:

HUBÁČEK, J., JANDOVÁ, E., SVOBODOVÁ, J. *Čeština pro učitele*. b. m: VADE MECUM BOHEMIAE, 2010 (4. vyd.).

SVOBODOVÁ, J. *Průvodce českou interpunkcí*. b.m: VADE MECUM BOHEMIAE, 2003.

Další doporučené tituly:

ČECHOVÁ, M., aj. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 2002.

DANEŠ, F. *Věta a text*. Praha: Academia, 1985.

GREPL, M., KARLÍK, P. *Skladba češtiny*. Praha: Votobia, 1998.

GREPL, M., KARLÍK, P. *Skladba spisovné češtiny*. Praha: SPN, 1987.

KARLÍK, P., NEKULA, M., RUSÍNOVÁ, Z. (eds.) *Příruční mluvnice češtiny.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997.

KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. (eds.) *Encyklopedický slovník češtiny.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

KOL. *Mluvnice češtiny III . Skladba*. Praha : Academia, 1987.

SEDLÁČEK, M. K vývoji českého pravopisu. *Naše řeč*, 1993, roč. 76, část 1 – s. 57 n., část 2 – s. 126 n.

SVOZILOVÁ, N., PROUZOVÁ, H., JIRSOVÁ, A. *Slovesa pro praxi*. *Valenční slovník nejčastějších českých sloves.* Praha: Academia, 1997.

SVOZILOVÁ, N., PROUZOVÁ, H., JIRSOVÁ, A. *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*. Praha: Academia, 2005.